VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Łączności z Polakami za Granicą (nr 27)**
- **Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 29)**

z dnia 21 czerwca 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Łączności z Polakami za Granicą (nr 27)

Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 29)

21 czerwca 2016 r.

Komisja Łączności z Polakami za Granicą oraz Komisja Kultury i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Dworczyka (PiS)**, przewodniczącego Komisji Łączności z Polakami za Granicą zrealizowały następujący porządek dzienny:

– Pierwsze czytanie poselskich projektów uchwał w sprawie:
– oddania hołdu ofiarom ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II RP w latach 1939–1945 (druk nr 640)
– ustanowienia 11 lipca Dniem Pamięci o Polakach – Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (druk nr 625)

– Pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o ustanowieniu 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na obywatelach polskich Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej (druk nr 407)

W posiedzeniu udział wzięli: **Jan Dziedziczak** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Góral**, **Leszek Jasiński, Eliza Kalita**, **Anna Osińska** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Łukasz Grabarczyk** i **Krzysztof Karkowski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dzień dobry państwu. Witam wszystkich serdecznie na posiedzeniu połączonych komisji: Komisji Kultury Środków Przekazu oraz Komisji Łączności z Polakami za Granicą. Witam panie posłanki i panów posłów. Witam pana wiceministra Jana Dziedziczaka, osobę odpowiedzialną w Ministerstwie Spraw Zagranicznych za współpracę z Polonią i Polakami za granicą. Witam pana marszałka Tyszkę. Witam wszystkich według rang, godności, działaczy organizacji pozarządowych, dziennikarzy i wszystkich, którzy zaszczycili nasze dzisiejsze posiedzenie.

Uzgodniliśmy z panem przewodniczącym, że będę miał zaszczyt poprowadzić wspólne posiedzenie obu komisji. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że komisje zaakceptowały tę propozycję. Sprzeciwu nie słyszę.

Zatem przechodzimy do procedowania.

Proszę państwa, uznaję, że otworzyliśmy nasze posiedzenie. Stwierdzam kworum.

Chciałbym poinformować o rozszerzeniu porządku obrad i zaproponować, aby obecnie punktem numer jeden stało się pierwsze czytanie poselskich projektów uchwał w sprawie: ustanowienia 11 lipca Dniem Pamięci o Polakach – Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (druk nr 625)

oraz drugiej uchwały, oddania hołdu ofiarom ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II RP w latach 1939–1945 (druk nr 640).

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu uznam, że Komisja przyjęła… Słyszę sprzeciw.

Bardzo proszę, pan poseł Bakun.

Poseł Wojciech Bakun (Kukiz15):

Rozumiem, że uzupełnienie ma być jako punkty dodatkowe, czyli powinno się je dodać po czytaniu ustawy, a nie przed.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pan poseł opacznie zrozumiał to, co powiedziałem, zaproponowałem, aby pierwszym punktem dzisiejszego posiedzenia stało się omówienie uchwał. Jeżeli jest sprzeciw, to będziemy głosować.

Jest sprzeciw – tak, rozumiem – w związku z tym będziemy głosować.

Kto z pań i panów posłów jest za tym, aby przyjąć porządek dzienny w zaproponowanym przeze mnie brzmieniu, proszę o podniesienie ręki. (23) Bardzo dziękuję.

Kto jest przeciw? (2) Bardzo dziękuję.

Kto się wstrzymał? (0) Bardzo dziękuję.

Zatem Komisja przyjęła porządek w zaproponowanym przeze mnie brzmieniu.

Przechodzimy do realizacji. Pierwszy projekt został zgłoszony…

Tak, bardzo proszę, pani przewodnicząca.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Przepraszam bardzo, ponieważ zostaliśmy godzinę przed tym posiedzeniem poinformowani, że jest rozszerzenie porządku o te dwie uchwały, przypominam, że obie komisje powołały podkomisję, która, co prawda, zajmowała się ustawą, ale jakby w tej samej kwestii, w tym samym temacie. Dlatego chciałabym wiedzieć, czy pan przewodniczący w trybie nagłym – bo tak to rozumiem – proponuje żebyśmy dzisiaj, być może jutro, nie wiem, przeprocedowali na forum połączonych komisji obie te uchwały? Czy też – bo tak zrozumiałam intencję i dlatego między innymi głosowałam za takim porządkiem – że owszem, odbędziemy pierwsze czytanie, ale uchwały także przekierujemy do podkomisji?

Najmocniej przepraszam, ale sprawa wydaje mi się bardzo poważna, to nie jest tak, że podejmujemy jakąś uchwałę, która jest czystą formalnością. Wydaje się, że powinno być trochę czasu, aby ewentualnie nad tymi uchwałami pracować. Tymczasem – i to mówię zupełnie poważnie, niezależnie od tego jak to ktoś przyjmie – akurat dzisiaj o tej godzinie jest to najgorszy dzień i pora, jaki sobie pan przewodniczący mógł wybrać na takie procedowanie. I tylko tyle, bo wydaje mi się, że nie wypada tak zaskakiwać posłów.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca, za ten głos.

Jeśli chodzi o dalsze procedowanie, to oczywiście będziemy procedować w podkomisji, jeśli Komisja uzna za zasadne skierowanie projektów do podkomisji, albo będziemy dalej procedować w połączonych komisjach – jeśli będziemy rozpatrywać dalej na poziomie połączonych komisji.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Nie dzisiaj?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak, oczywiście nie dzisiaj.

Proszę państwa, muszę jeszcze poinformować o jednej kwestii, że zgodnie z regulaminem Sejmu art. 37 ust. 4 pierwsze czytanie może odbyć się nie wcześniej niż siódmego dnia od doręczenia posłom druku – chyba, że Sejm lub Komisja postanowi inaczej. Jak rozumiem poprzez zgodę na ten porządek obrad, Komisja postanowiła inaczej. Jeżeli jest głos przeciwny przegłosujemy te kwestię.

Czy jest głos przeciwny? Nie ma głosu przeciwnego. Zatem uznaję, że Komisja postanowiła inaczej.

Przechodzimy do procedowania. W pierwszym punkcie mamy dwa projekty uchwał. Pierwszy projekt, to jest numer druku 640, w sprawie oddania hołdu ofiarom ludobój-

stwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II Rzeczypospolitej w latach 1939–1945, który jeśli państwo pozwolicie, jako osoba upoważniona przez klub do sprawozdania, przedstawię. Po prostu odczytam treść, bo być może nie wszyscy się zdążyli zapoznać.

„Ziemie dawnych wschodnich województw Rzeczypospolitej szczególnie mocno zostały doświadczone w czasie II wojny światowej. Na tych terenach ścierały się dwa największe totalitaryzmy XX wieku: III Rzesza Niemiecka i komunistyczny Związek Sowiecki. Zróżnicowana struktura narodowościowa komplikowała trudną sytuację wojenną. Działania niemieckich i sowieckich okupantów stwarzały sprzyjające warunki do budzenia się nienawiści na tle narodowościowym i religijnym. W lipcu 2016 r. przypada 73. rocznica apogeum fali zbrodni, które na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej dopuściły się działające na tamtym terenach: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów, Ukraińska Powstańcza Armia, SS Galizien oraz inne ukraińskie formacje kolaboracyjne. W wyniku ludobójstwa w latach 1939–1945 zamordowanych zostało sto kilkadziesiąt tysięcy obywateli II Rzeczypospolitej. Ich dokładna liczba do dziś nie jest znana, a wielu z nich wciąż nie doczekało się godnego pochówku i upamiętnienia. W rzezi oprócz Polaków zginęli także Żydzi, Ormianie, Czesi, przedstawiciele innych mniejszości narodowych, a także Ukraińcy, starający się pomóc ofiarom. To tragiczne doświadczenie powinno być przywrócone pamięci historycznej współczesnych pokoleń.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd obywatelom II RP bestialsko pomordowanym przez ukraińskich nacjonalistów. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża najwyższe uznanie żołnierzom Armii Krajowej, Samoobrony Kresowej, Batalionów Chłopskich, którzy podjęli heroiczną walkę w obronie zagrożonej atakami ludności cywilnej oraz apeluje do Prezydenta RP o uhonorowanie tych osób odznaczeniami państwowymi. Ofiary zbrodni popełnionych w latach 40. przez ukraińskich nacjonalistów do tej pory nie zostały w sposób należyty upamiętnione, a masowe mordy nie zostały nazwane, zgodnie z prawdą historyczną, ludobójstwem. Dlatego Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia dzień 11 lipca – rocznicę apogeum zbrodni – Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na mieszkańcach II RP.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża szacunek i wdzięczność Ukraińcom, którzy narażając własne życie ratowali Polaków, oraz apeluje do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o uhonorowanie tych osób odznaczeniami państwowymi. Sejm wyraża także szacunek dla Kresowian i ich potomków oraz ludzi dobrej woli, którzy od dziesiątków lat domagają się prawdy o ludobójstwie i troszczą się o pamięć o ofiarach, kierując się mottem: »Nie o zemstę, lecz o pamięć wołają ofiary«".

Proszę państwa, to jest tekst zbudowany na bazie tekstu, który nie został przyjęty w 70. rocznicę ludobójstwa – tamten tekst opracowały między innymi kluby Polskiego Stronnictwa Ludowego oraz Prawa i Sprawiedliwości. Wtedy nie było woli większości parlamentarnej, żeby nazwać rzecz po imieniu. Dzisiaj mam nadzieję, że taka wola będzie. Zbliżająca się kolejna 73. rocznica ludobójstwa, myślę, że to jest właściwy moment do tego, żeby z jednej strony upamiętnić ofiary, a z drugiej strony, tych ludzi, którzy narażając swoje życie starali się ratować ludność cywilną. Bardzo dziękuję.

Przejdźmy teraz, w ramach pierwszego czytania, do pytań. Czy są pytania?

Bardzo proszę, pani poseł Fabisiak.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Bardzo dziękuję. Nie mam pytania, natomiast mam zasadniczą uwagę do samego tekstu, bowiem w akapicie drugim stwierdzamy, że podczas tego ludobójstwa zostało zamordowanych sto kilkadziesiąt tysięcy obywateli polskich, potem są wymienione mniejszości i wspomniano o Ukraińcach, których zginęło ponad 80 tys. Wydaje mi się, że następne zdanie, które mówi, że oddajemy hołd bestialsko zamordowanym obywatelom polskim, to jest słuszne, ale niewystarczające wobec ludobójstwa dokonanego także na naszych sąsiadach, nawet jeśli tego dopuściły się te dwie organizacje ukraińskie. Sądzę, że warto by było to rozszerzyć. Jest to tylko uwaga do tego tekstu nieszczegółowa, jak gdyby filozoficzna, natomiast, jak rozumiem, uwagi szczegółowe będą już rozpatrywane potem.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dokładnie, jutro będziemy pracowali nad tekstem.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Tak, ale to nie jest uwaga szczegółowa, jest to sprawa absolutnie podejścia do całości problemu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Rozumiem. Bardzo dziękuję.

Pani przewodnicząca, bardzo proszę.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Powrócę do idei tego debatowania, ponieważ – zresztą jak sam pan przewodniczący powiedział – ta uchwała bazuje na projekcie, który już był, czy też projektach autorstwa Prawa i Sprawiedliwości oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego. Rzeczywiście obok, równolegle, leży identyczna bez mała, no może troszkę właśnie w stylistyce, czy w poszczególnych akapitach odmienna uchwała Polskiego Stronnictwa Ludowego. Wydaje mi się, że jeżeli byśmy zaczęli w tej chwili rozpatrywać akapit po akapicie, to po prostu… Dlatego, że zaczęliśmy od druku 640, to jakby naturalnie druk 640 miałby się stać drukiem wiodącym, a nie widzę powodu, żeby akurat ten druk był drukiem wiodącym.

W związku z tym proponuję, żeby dokonać pierwszego czytania uchwały z druku 625. Składam wniosek formalny, aby oba te projekty przekazać do podkomisji, gdzie wtedy zdecydujemy, na którym de facto pracujemy i jak je łączymy, bo inaczej po prostu zrobimy tak, jak czasem się zdarza.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze. Pani przewodnicząca, bardzo dziękuję za ten głos.

Poproszę pana mecenasa ewentualnie o ocenę, ale postaram się powiedzieć to, co mi dzisiaj powiedziało Biuro Legislacyjne. Musimy najpierw odbyć pierwsze czytanie jednej i drugiej uchwały, a następnie jutro możemy – zgodnie z pani propozycją – zaproponować, żeby jeden druk był drukiem wiodącym i wtedy zadecydujemy czy to będzie druk 640, czy 625. Wtedy będzie taki moment na decyzję, o której pani przewodnicząca mówi. Dzisiaj musimy przejść przez pierwsze czytanie. Dobrze?

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Mój głos był w ramach pierwszego czytania – pierwsze czytanie, to są uwagi natury ogólnej.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak. Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś uwagi, pytania?

Poseł Bakun, bardzo proszę.

Poseł Wojciech Bakun (Kukiz15):

Mam pytanie do trybu procedowania.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Słucham.

Poseł Wojciech Bakun (Kukiz15):

Dlatego, że projekt ustawy ustanawiający 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa leży w Sejmie blisko trzy miesiące. Przez ponad dwa miesiące pan przewodniczący nie raczył zwołać podkomisji w tej sprawie, ani w sprawie męczeństwa Kresowian, czyli waszego projektu ustawy, ani szanowana Komisja nie pochyliła się nad naszym projektem ustawy, który numer druku otrzymał 29 marca. A w tej chwili, na kolanie przeprocedowując w zasadzie wszystko, jak tylko można na szybko, Prawo i Sprawiedliwość wrzuca swój projekt uchwały w zasadzie dający dalej tylko i wyłącznie strzępy, nazwania tego dnia ludobójstwem.

Pan poseł, pan przewodniczący bardzo dobrze wie, że były prowadzone konsultacje na temat zarówno pierwszej i drugiej ustawy. Pierwszej ustawy – mówię o ustawie PiS – ustanawiający 11 lipca wtedy, przypominam, dniem męczeństwa Kresowian i naszej ustawy, klubu Kukiz'15, ustanawiający 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludo-

bójstwa. Projekty te były konsultowane ze środowiskami kresowymi. Gdzie się podział ten głos w tej chwili?

Zdaję sobie sprawę z tego co się za chwilę dokona, natomiast jest to niepoważne. Dalej próbujecie stworzyć wrażenie dbania o te środowiska, natomiast dajecie jakieś ochłapy w tym momencie. Prawda? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję.

Szanowny panie pośle, wybrzmiało z pana wypowiedzi: nasz tekst, nasza ustawa, nasz projekt. Myślę, że najważniejsze jest, żebyśmy oddali hołd tym osobom, to po pierwsze. Po drugie, odświeżę panu pamięć, że posiedzenie podkomisji odbyło się w sprawie pierwszego projektu, który rozpoczęliśmy procedować. Po trzecie, przypomnę panu, że muszą się zebrać obie komisje, aby można było rozpocząć procedowanie kolejnego projektu, bo został przez marszałka Sejmu skierowany do obu komisji. Oczywiście zawsze można powiedzieć, że można coś zrobić szybciej, lepiej itd., itd., ale teraz proponuję, żebyśmy nad tym nie debatowali, tylko skupili się na pierwszym czytaniu.

Czy do pierwszego czytania druku, który omawiamy, są jeszcze jakieś uwagi?

Bardzo proszę, zgłasza się pan poseł Sonik.

Poseł Bogusław Sonik (PO):

Wydaje mi się, że powinno się również znaleźć jakieś miejsce, odniesienie do ostatniego poświadczenia ukraińskiej strony, dotyczące stosunków polsko-ukraińskich.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dziękuję, panie pośle. Oczywiście ma pan możliwość złożenia takiej propozycji. Proponuję, żeby to nastąpiło w czasie rozpatrywania projektu. Teraz jesteśmy w pierwszym czytaniu, uwagi o charakterze ogólnym, przyjmuję ja.

Teraz przekazuję głos panu posłowi Winnickiemu.

Poseł Robert Winnicki (niez.) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, dwie uwagi. Na początku oczywiście stwierdzenie, że bardzo się cieszę, że wreszcie została zaprezentowana też uchwała ze strony PiS, która ma ludobójstwo w nazwie. Cieszę się, że presja środowisk kresowych, które na 7 lipca organizują manifestację pod Sejmem, swoje robi. Natomiast dwie uwagi dotyczące treści tego projektu.

Po pierwsze, uważam, że sensowne i istotne byłoby by w tytule tej uchwały znalazły się zapisy podobne jak w projekcie uchwały PSL, to znaczy, mówiące o dokonaniu przez OUN-UPA na obywatelach polskich Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej tego ludobójstwa, czyli, żeby było o Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej i o OUN-UPA.

Druga uwaga, czy raczej pytanie, zarówno w tym projekcie, jak i w projekcie ustawy pana posła Bakuna jest mowa o ustanowieniu 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA. Pytanie jest takie, bo tutaj nie mam za bardzo orientacji, jaka jest różnica pomiędzy ustanowieniem takiego dnia mocą ustawy, a uchwały i jakie będzie to niosło skutki?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Odpowiadając na pierwsze pytanie, to mówię, że jest też możliwość zgłoszenia konkretnej poprawki w dalszej części rozpatrywania tych druków np. dotyczącej tytułu, tak jak pan poseł zaproponował – ta możliwość będzie jutro.

Natomiast w Polsce święta ustanawiane są w drodze albo ustawy, albo uchwały. Jeżeli pan poseł chce wyczerpujących informacji, to może skonsultować się z biurem prawnym.

Czy do pierwszego czytania są jeszcze jakieś uwagi?

Jeżeli nie ma, uznaję pierwsze czytanie za zamknięte.

Przejdziemy do pierwszego czytania druku 625. Proszę autora projektu uchwały, pana posła Piotra Zgorzelskiego z Polskiego Stronnictwa Ludowego o przedstawienie pierwszego czytania, jednocześnie dziękując mu za inicjatywę.

Poseł Piotr Zgorzelski (PSL) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, Wysokie Prezydium, członkowie Komisji, w imieniu Klubu Parlamentarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego mam zaszczyt przedstawić projekt uchwały zawarty w druku 625 w sprawie ustanowienia 11 lipca Dniem Pamięci o Polakach – Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej.

11 lipca 2016 r. przypada 73. rocznica apogeum fali zbrodni, których na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej dopuściły się cywilne struktury Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i oddziały zbrojne Ukraińskiej Powstańczej Armii. Zorganizowany i masowy bestialski wymiar zbrodni na Wołyniu, w Małopolsce Wschodniej ma charakter czystki etnicznej i ludobójstwa. W latach 1942–1945 na terenie Wołynia i Galicji Wschodniej ofiarą zbrodni padło ponad 100 tysięcy niewinnych Polek i Polaków, starców, kobiet i dzieci. Święty Jan Paweł II nazwał tę zbrodnię *genocid atrox*.

Sejm RP składa hołd pomordowanym ze szczególnym okrucieństwem przez nacjonalistów ukraińskich oraz oddaje cześć i wyraża szczególną wdzięczność bohaterskim żołnierzom Armii Krajowej, Samoobrony Kresowej i Batalionów Chłopskich, którzy podjęli nierówną, ale pełną poświęceń walkę w obronie polskiej ludności cywilnej. Apokalipsa zbrodni na Kresach Wschodnich wywołuje także bolesną pamięć 80 tysięcy ukraińskich, cywilnych ofiar terroru OUN-UPA.

Jednocześnie Sejm RP wyraża szczególne uznanie i wdzięczność tym Ukraińcom, którzy często z narażaniem własnego życia ratowali swych polskich sąsiadów, pomagając im. Prawda o tragicznym losie Polaków na Kresach Wschodnich II RP winna być przywrócona pamięci historycznej współczesnych pokoleń. Jest to ważne zadanie dla wszystkich władz publicznych obecnie i w przyszłości. Tylko prawda wyzwoli pełne pojednanie narodów.

Sejm RP oddaje hołd ofiarom zbrodni ludobójstwa, popełnionej przez OUN-UPA na ludności polskiej i ukraińskiej Kresów Wschodnich. Ustanawia dzień 11 lipca Dniem Pamięci o Polakach – Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II RP.

Rocznica ludobójstwa dokonanego przez formacje OUN-UPA na ludności polskiej Kresów Wschodnich skłania do ponownego przypomnienia tego tragicznego wydarzenia polskiej i międzynarodowej opinii publicznej. Sprawa upamiętnienia ofiar oraz przywrócenia pamięci historycznej na ten temat wciąż jest zadaniem, przed którym stoimy jako państwo i naród, i cała Europa zasługuje na poznanie całej prawdy.

W ostatnich latach obserwujemy na Ukrainie zachodniej wzrost popularności Stepana Bandery i Ukraińskiej Powstańczej Armii. Przy całkowitym milczeniu władz w Kijowie i Warszawie powstają w miastach ukraińskich pomniki Stepana Bandery. Jego imieniem nazywane są ulice i place, odbywają się marsze gloryfikujące „bohaterstwo" UPA, wydawane są publikacje negujące udział UPA w mordach na Polakach. Systematycznie – poza nielicznymi wyjątkami – blokowane są na terenie Ukrainy próby upamiętnienia ofiar terroru UPA. Ten niebezpieczny wzrost tendencji nacjonalistycznych jest bardzo groźny dla budowania wspólnej Europy. Stoi to również w zasadniczej sprzeczności z ideą poprzednich uchwał Sejmu RP, nawołujących do porozumienia pomiędzy Polakami i Ukraińcami na gruncie prawdy. Dzisiaj prawda ta jest w sposób drastyczny zakrywana pustymi gestami, a zakłamywanie własnych relacji nigdy nie idzie w parze z budowaniem prawdziwych dobrosąsiedzkich relacji.

Ustanowienie 11 lipca Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez OUN -UPA na Kresach Wschodnich II RP jest w tej sytuacji ważnym krokiem na drodze do godnego uczczenia i upamiętnienia ofiar zbrodniczych ideologii.

Dziękuję bardzo. I proszę Wysoką Komisję o życzliwe przyjęcie naszego projektu uchwały zawartego w druku numer 625.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję.

Czy są pytania do pana posła sprawozdawcy? Czy ktoś z parlamentarzystów ma pytanie? Jeśli nikt z parlamentarzystów nie ma pytań, zamykam pierwsze czytanie.

Proponuję, żebyśmy do rozpatrzenia projektów uchwał wrócili jutro na wspólnym posiedzeniu komisji. Wtedy będziemy mogli, tak jak pani przewodnicząca zaproponowała, wybrać projekt wiodący. O terminie spotkania otrzymacie państwo powiadomienie sms-em.

Zamykam punkt pierwszy.

Panie mecenasie, chciałem się zapytać, czy wszystkie obowiązki zostały dopełnione, jeśli chodzi o pierwsze czytanie obu druków?

Legislator Krzysztof Karkowski:

Tak.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak, dziękuję bardzo. Mamy potwierdzenie z Biura Legislacyjnego.

Pani przewodnicząca, proszę.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Panie przewodniczący, w tej chwili jesteśmy w składzie połączonych komisji.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak jest.

Poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Decyzje, o których pan przewodniczący mówi, również dobrze można podjąć dzisiaj. Składam wniosek formalny o przekazanie obu projektów do podkomisji, która już jest i jest ukonstytuowana – chyba pod przewodnictwem pana przewodniczącego, więc nic tutaj nikomu nie grozi. Myślę, że jeżeli już jesteśmy w trybie nagłym zwołani, to możemy dzisiaj tak zakończyć te dwa projekty uchwał, a dalej przejdziemy do drugiego punktu.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pani przewodnicząca, mam głos przeciw, ponieważ tamta podkomisja jest zwołana do rozpatrzenia projektu ustawy, to są jednak różne materie. Myślę, że dzisiaj, przynajmniej będę o to wnioskował, aby do tamtej podkomisji przekazać projekt, który będzie za chwilę pan poseł Bakun prezentował, a powołanie podkomisji wydłużyłoby czas. W związku z tym, jeżeli mamy szansę jutro spotkać się połączonymi komisjami i przeprocedować oba projekty uchwał – a zależy nam chyba wszystkim tu, jak siedzimy na sali, żeby 11 lipca w tym roku został upamiętniony i w sposób godny był już obchodzony – to nie ma powodów, żeby przedłużać tę procedurę. Proponuję, żebyśmy jednak obradowali w pełnym składzie Komisji, a nie tworzyli nowej podkomisji.

Był wniosek formalny. Jest głos za, był głos przeciw, w związku z tym przegłosujemy.

Kto z pań i panów posłów jest za tym, aby połączone komisje procedowały nad projektami uchwał w dniu jutrzejszym? (24) Bardzo dziękuję. Kto jest przeciw? (4) Dziękuję. Kto się wstrzymał? (1) Bardzo dziękuję.

Jaki jest wynik głosowania?

Głos z sali:

24 głosy za.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Zatem przeprowadzenie drugiego głosowania nie ma sensu, ponieważ połączone komisje jednoznacznie opowiedziały się, żeby procedować w połączonym składzie komisji.

Przechodzimy zatem do drugiego punktu, pierwsze czytanie projektu prezentowanego przez pana posła Bakuna. Bardzo proszę, panie pośle, oddaję panu głos.

Poseł Wojciech Bakun (Kukiz15):

Szanowni państwo, tak jak wcześniej wspomniałem, projekt, który mamy zaszczyt przedstawić, w Sejmie znajduje się już od trzech miesięcy. Bardzo mi milo, że wreszcie doczekał się procedowania. Jest to projekt o ustanowieniu 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na obywatelach polskich Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej.

Przeczytam preambułę, nie będę czytał całego uzasadnienia, bo zajmie nam to dużo czasu. Natomiast myślę, że każdy, kto jest zainteresowany tym tematem zdążył się już zapoznać z projektem tej ustawy.

„Ustawa o ustanowieniu 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na obywatelach polskich Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej.

Potępiając zbrodnię ludobójstwa dokonaną w czasie i po II wojnie światowej przez grupy oraz oddziały nacjonalistów ukraińskich, w szczególności z Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN) i Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA), na obywatelach polskich zamieszkujących tereny Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej oraz oddając hołd ofiarom, w tym mieszkańcom miejscowości zaatakowanych w dniu 11 lipca 1943 r. stanowi co następuje:

Art. 1 – Dzień 11 lipca ustanawia się Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa OUN-UPA na obywatelach polskich Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2 – Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa OUN-UPA na obywatelach polskich Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej jest świętem państwowym.

Art. 3 – Wszystkie instytucje i organy państwowe obowiązane są w tym dniu do wywieszenia flagi państwowej.

Art. 4 – Ustawa wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia."

Szanowni państwo, tak jak wspomniałem, myślę, że już wielokrotnie to wybrzmiało na tej Komisji – zarówno na jednej, jak i drugiej oraz podkomisji – zbrodnie, które dokonały się w latach 40. XX wieku były jednymi z najtragiczniejszych w naszej historii, jeżeli chodzi o eksterminację ludności cywilnej, w szczególności eksterminacji ludności cywilnej na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej. Do tej pory, mimo wielu prób – w tym chciałem też zaznaczyć, że prób ugrupowania Prawa i Sprawiedliwość, wtedy, kiedy było jeszcze w opozycji – nie doczekały się one upamiętnienia w sposób należyty, a zbrodnie te nie zostały nazwane ludobójstwem.

Przypominam, że termin „ludobójstwo" jest to termin prawniczy, odnoszący się do konkretnych działań. Został on po raz pierwszy określony przez polskiego prawnika Rafała Lemkina i od tego czasu na podstawie tego określenia zostało upamiętnione kilka zbrodni ludobójstwa na świecie, m.in., jak można przeczytać w uzasadnieniu projektu ustawy, przykłady upamiętnień ludobójstwa. Są to np.: Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – wyznaczony 1 listopada 2005 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ, a obchodzone 27 stycznia; Ormiański Dzień Pamięci o Ludobójstwie, będący ormiańskim świętem narodowym, obchodzonym 24 kwietnia w Armenii i na całym świecie wśród Ormian – upamiętnia on ludobójstwo dokonane na Ormianach przez Turków w latach 1915 i 1918; Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa w Rwandzie, obchodzony 7 kwietnia – ustanowiony on został przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 23 grudnia 2003 r.

Szanowni państwo, nie wiem dlaczego jest taki tryb procedowania, bo przewodniczący zarzuca mi, że mówię o naszym projekcie. Nie chodzi mi o to, że on jest nasz, bo myśmy rozmawiali już wcześniej, w ogóle nie zależy mi na tym, żeby projekt tej ustawy był projektem naszym. Najważniejsze w tym projekcie jest właśnie upamiętnienie ofiar – ale należyte upamiętnienie – poprzez ustanowienie narodowego dnia, poprzez nazwanie tego dnia – tego upamiętnienia tej zbrodni, która się dokonała w tamtych czasach – należytego nazwania tego ludobójstwem.

Dlatego nie do końca rozumiem – i bym chciał, żeby biuro prawne wytłumaczyło tą różnicę między ustawą a uchwałą – dlaczego część nie jest ustanawiane ustawą? Dlatego (jak można przeczytać w projekcie Prawa i Sprawiedliwości), że nie jest to ustanowienie dnia, jest to tylko oddanie hołdu przez Sejm Rzeczypospolitej, a to jednak nie jest jednoznaczne z ustanowieniem dnia. Być może to się zmieni w trybie procedowania. Natomiast prosiłbym o wytłumaczenie tej różnicy, a pana przewodniczącego jako posła sprawozdawcę, poprosiłbym o wyjaśnienie, skoro składacie projekt uchwały, dlaczego nie przychylicie się po prostu do naszego projektu ustawy?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję.

Rozumiem, że przechodzimy do części pytań. Proszę o pytania, komentarze.

Pan poseł się wypowiedział, więc najpierw odpowiem, jeśli państwo pozwolicie, na pytanie pana posła. Jak pan zauważył, był pewien czas dopóki połączone komisje mogły się zebrać i kiedy też miały miejsce różnego rodzaju analizy prawne, więc pan poseł mógł sprawdzić w tym czasie jakie są różnice, jeśli chodzi o uchwały, ustawy. Jesteśmy w pierwszym czytaniu i myślę, że Biuro Legislacyjne po zakończeniu obrad Komisji będzie do pana posła dyspozycji. Również informuję pana, że najwyraźniej nie doczytał pan akapitu, który mówi: „Dlatego Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia dzień 11 lipca – rocznicę apogeum zbrodni – Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na mieszkańcach II RP.” Tyle tytułem wyjaśnienia.

Czy są pytania do posła sprawozdawcy?

Jeżeli nie ma, bardzo proszę, pan marszałek Tyszka.

Poseł Stanisław Tyszka (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Mam pytanie do posła sprawozdawcy, czy jest mi w stanie wytłumaczyć, jak to się dzieje, że powstaje projekt, który złożony przez posła Bakuna (projekt Kukiz'15), który leży w zamrażarce przez trzy miesiące – pan przewodniczący był łaskaw powiedzieć, że nie byliście w stanie zwołać posiedzenia połączonych komisji przez trzy miesiące. Później w ostatniej chwili, przed 11 lipca, zgłaszacie uchwałę, w której mówicie, że zgadzacie się, i to mnie bardzo cieszy, żeby nazwać to ludobójstwem – 11 lipca.

Natomiast nie rozumiem, znaczy, mam po prostu wrażenie, mówiąc wprost, że to jest chęć zawłaszczenia tematu, który jako pierwszy wprowadziło Kukiz'15 i Prawo i Sprawiedliwość chce na tym zbić jakiś kapitał polityczny. Dla mnie to jest definicja partiokracji, to znaczy zawłaszczenia państwa przez partie. Nam chodziło po prostu o to, żeby 11 lipca był na mocy ustawy ustanowiony dniem ludobójstwa.

Z tej uchwały wynika, że wam też na tym zależy, więc prosiłbym o wytłumaczenie mi, dlaczego przez trzy miesiące nie można było zwołać tego posiedzenia i nie można było uchwalić tej ustawy, skoro zasadniczo popieracie, tylko wrzucacie w tym momencie własną uchwałę. Czy to chodzi właśnie o to, kto jest właścicielem danego projektu, czy to chodzi o samą ideę, żeby została zrealizowana?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję, panie marszałku, za ten głos. Nie będę wchodził w licytację: nasz, wasz. Powiem tylko tak, możecie nas dalej obrażać na różne sposoby, możecie mówić, że to wy byliście we wszystkim „ten pierwszy" itd. Dla porządku powiem tylko, że Prawo i Sprawiedliwość wspólnie z PSL wniosło projekt – jeśli chodzi o użycie sformułowania „ludobójstwo"– trzy lata temu na 70. rocznicę, a następnie projekt upamiętnienia ludobójstwa został wniesiony w projekcie ustawy przez Prawo i Sprawiedliwość w dniu 10 lutego.

Z jakiś powodów nie uznaliście za stosowne zaproponować pracy nad tym projektem, tak, żeby go dostosować do własnych oczekiwań, tylko chcieliście złożyć projekt waszej ustawy. Żyjemy w kraju demokratycznym, w związku z tym mieliście do tego prawo. Natomiast nie będę brnął dalej w tę dyskusję.

Czy są inne pytania do posła sprawozdawcy?

Jeżeli nie ma innych pytań, uznaję, że zakończyliśmy pierwsze czytanie projektu ustawy.

Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Elżbieta Borowska (Kukiz15):

Czy nie lepiej, żeby tak straszna zbrodnia została objęta jakimś aktem wyższej rangi niż uchwała? Naprawdę, uchwałą możemy stwierdzić, że te organizacje były zbrodnicze, ale ustanowić Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa moglibyśmy ustawą po prostu.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Odsyłam panią poseł do prawa, które mówi, że w Polsce święta są uchwalane w drodze ustawy, bądź uchwały.

Poseł Elżbieta Borowska (Kukiz15):

Tak. Natomiast np. Dzień Żołnierzy Wyklętych objęliśmy ustawą i naprawdę w całej Polsce jest w tej chwili świętowany, a np. o Dniu Sybiraka niewiele osób pamięta, a właśnie był wprowadzony uchwałą.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Oczywiście. A Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady, w których jak wiemy, też zginęło kilka milionów osób, był wprowadzony drogą uchwały.

Przepraszam, ale nie będę dalej zgadzał się na takie licytowanie.

Bardzo proszę pan poseł Liroy-Marzec.

Poseł Piotr Liroy-Marzec (Kukiz15):

Jest jedna ważna rzecz, jeżeli chodzi o te dwa projekty, projekt posła Bakuna jasno mówi, kto kogo mordował, w drugim wypadku nie do końca. Dlatego ten projekt jest dużo lepiej przygotowany. Taka jest moja uwaga.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję. Zapraszam pana posła jutro na posiedzenie, żeby doprecyzować te miejsca, które wymagają doprecyzowania.

Jeśli nie ma pytań do posła sprawozdawcy, uważam pierwsze czytanie za zakończone.

Proponuję, żeby poselski projekt ustawy, prezentowany przez pana posła Bakuna, został skierowany do podkomisji powołanej do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o ustanowienia Narodowego Dnia Pamięci Męczeństwa Kresowian, tam oba te projekty będą procedowane razem.

Kto z pań i panów posłów jest za skierowaniem do tej podkomisji omawianego projektu?

Poseł Wojciech Bakun (Kukiz15):

Przepraszam, bo pan przewodniczący jakby, rozumiem, że chciał mnie wyręczyć, natomiast pytania były skierowane do posła sprawozdawcy.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Najmocniej przepraszam, w takim razie, bardzo proszę.

Poseł Wojciech Bakun (Kukiz15):

Chciałbym, panie pośle, odnieść się do tego, że pan też wywołał mnie do odpowiedzi, mówiąc, że my nie byliśmy gotowi do pochylenia się nad waszym projektem. Przypominam, że zwołaliśmy podkomisję, na której nasi posłowie byli w pełnym składzie, ale to była jedna podkomisja na trzy miesiące. Co mieliśmy zatem procedować? W ciągu prawie trzech miesięcy nie zostało zwołane kolejne posiedzenie. Naprawdę mieliśmy bardzo dużo poprawek w tym czasie, natomiast kiedy mieliśmy to procedować.

Poseł Anna Elżbieta Sobecka (PiS):

Po prostu powtarzamy…

Poseł Wojciech Bakun (Kukiz15):

Nie powtarzamy, tylko prostujemy pewną nieścisłość.

Poseł Anna Elżbieta Sobecka (PiS):

W kółko to samo powtarzacie.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pani przewodnicząca, bardzo proszę panu posłowi sprawozdawcy nie...

Poseł Wojciech Bakun (Kukiz15):

Dobrze, to tyle, dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję.

W takim razie kończymy licytację.

Przechodzimy do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za skierowaniem projektu do podkomisji, bardzo proszę o podniesienie ręki. (25) Bardzo dziękuję. Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0) Nie widzę. Bardzo dziękuję. Jednogłośnie połączone komisje podjęły taką decyzję.

Wyczerpaliśmy porządek obrad.

Bardzo dziękuję paniom i panom parlamentarzystom, i zaproszonym gościom.

Zamykam wspólne posiedzenie komisji.